

ПРОТОКОЛ

№ 529

гр. Пазарджик, 15.11.2023 г.

ОКРЪЖЕН СЪД – ПАЗАРДЖИК в публично заседание на петнадесети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Минка П. Трънджиева

Членове: Венцислав Ст. Маратилев
Асен В. Велев

при участието на секретаря Петя Кр. Борисова

Сложи за разглеждане докладваното от Минка П. Трънджиева Въззивно гражданско дело № 20235200500618 по описа за 2023 година.

На именното повикване в 10:15 часа се явиха:

Страните не се явяват, редовно призовани.

ПОСТЪПИЛО Е писмено становище от ОД на МВР, в което са изложени съображения по съществото на спора.

ПОСТЪПИЛА Е молба от процесуалния представител на жалбоподателя, с която моли делото да бъде отложено, поради негова служебна заетост. Към молбата не са представени доказателства за наличие на такава заетост от адвоката, която да препятства явяването му по настоящето дело.

Като съобрази липсата на доказателства, като отчете, че е налице подробна въззивна жалба и, че никакви искания за събиране на доказателства не са направени с жалбата, съдът приема на първо място, че не е налице хипотезата на чл.142, ал.2 от ГПК, тъй като не е установено да е налице препятствие за неявяването на пълномощника на страната.

Отделно от това разглеждането на делото в негово отсъствие не би zlepоставило интересите на страната, поради характера на производството, наличието на подробна въззивна жалба и липсата на доказателствени искания.

Поради изложеното съдът намира, че не са налице условията на чл.142 ал.2 от ГПК, затова в отсъствието на редовно призованите страни и техни представители

О П Р Е Д Е Л И:
ДАВА ХОД НА ДЕЛОТО
ДОКЛАДВА СЕ ДЕЛОТО

Производството е по чл.258 и следващите от Граждански процесуален кодекс.

С решение на Районен съд Пазарджик , постановено по гр.д.№ 691 по описа за 2023 година е отхвърлен иска на А. Г. Т., ЕГН *****, от с. З., общ. С., срещу Областна дирекция на Министерството на вътрешните работи за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 3092,02 лв., представляваща възнаграждение за положен нощен труд от 1708 часа, положен в периода от 01.04.2020 г. до 23.02.2023 г., получено в резултат на преизчисляване на положения нощен труд съобразно въведената в НСОПЗ методика, с коефициент 1,143 за приравняване към дневен, заедно с лихва за забава в размер 506,31 лв., изчислена поотделно от края на всяко тримесечие до предявяването на иска - 27.02.2023 г., и законната лихва, считано от тази дата до изплащането на вземането.

Осъден е А. Г. Т. да заплати на ОД на МВР - Пазарджик разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер 100 лв.

Постановеното решение е обжалвано от А. Т. ,чрез процесуалния му представител адв.Т. А..

Излага оплаквания за неправилност и необоснованост и моли да бъде отменено и постановено друго, с което предявеният иск – уважен. Съдът счел , че не е в състояние да се произнесе относно противоречието на чл. 187 ал. 1 и ал.4 с правото на ЕС и в частност с Хартата на основните права на ЕС , съответно с решение на СЕС от 24.02.2022 по дело №262/2020.

Съдът се задоволил да се съобрази с Тълкувателно решение №1/2020 г. на Общото събрание на Гражданската колегия/ОСГК/ на Върховния касационен съд /ВКС/ по тълкувателно дело № 1/2020 г., касаещо тълкуване и прилагане на нормативната уредба, която урежда полагането, отчитането и заплащането на нощен труд от държавни служители, чиито служебни правоотношения са уредени от Закона за министерството на вътрешните работи.

Процесният период бил от 01.04.2020 г. до 23.02.2023 г. Съгласно чл.

176 от ЗМВР, брутното трудово възнаграждение на държавните служители в МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения, между които по т.3 на чл. 178, ал. 1 ЗМВР е възнаграждението за извънреден труд.

Редът за организацията и разпределението на работното време, за неговото отчитане, за компенсиране работата на държавните служители извън редовното работно време и др. се определя на основание чл. 187 ал. 9 от ЗМВР /преди изменението с ДВ бр.60/07.07.2020 г./ от министъра на вътрешните работи. В ал.3 от чл. 187 от ЗМВР било посочено, че работното време на държавните служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени -сумирано за период от три месеца. Според ал.5 на чл.187 ЗМВР, работата извън редовното работно време се компенсира с: 1. допълнителен платен годишен отпуск за работата в работни дни и с възнаграждение за извънреден труд за работата в почивни и празнични дни - за служителите на ненормиран работен ден; 2. възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на отчетен период - за служителите, работещи на смени. В ал.9 е предвидено, че редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдых и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи.

В периода от 01.04.2015 г. до 10.12.2019 г. действали последователно Наредба № 8121з- 592/25.05.2015 г. (в сила от 01.04.2015 г.) и Наредба №81213-776/29.07.2016 г. (в сила от 02.08.2016 г.), издавани от министъра на вътрешните работи и всяка от тях е уреждала реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в МВР. Текстовете на чл.3, ал.3 и в двете наредби били идентични. Според тях, при работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 06,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. Наредба №8121з- 407/11.08.2014 г. била отменена с приемането на Наредба №81213-592/25.05.2015 г., издадена от министъра на вътрешните работи, обн., ДВ, бр. 40 от 02.06.2015 г. Наредба №8121з[1]592/25.05.2015 г.

от своя страна е отменена с Решение № 8585 от 11.07.2016 г. на ВАС по адм. дело №5450/2016 г., влязло в сила от датата на постановяването му и обнародвано на 29.07.2016 г. Наредба № 8121з[1]776/29.07.2016 г. е отменена изцяло с Решение № 16766 от 10.12.2019 г. по адм.д. №8601/2019 г. на ВАС.

Също така, чл.187 ЗМВР е изменен със ЗИДЗМВР, обн. в ДВ, бр.60/2020 г., в сила от 10.07.2020 г.; както и със ЗИДЗМВР, обн. в ДВ, бр.85/2020 г., в сила от 01.01.2021 г., с някои изключения. След отмяната от ВАС на горните наредби от 2015 и 2016 г., липсата в Наредба № 81213-36/07.01.2020 г./действала от 10.01.2020 г. до 02.11.2020 г./; на правило за преобразуване на часовете нощен труд в дневен, предвид уважената част от иска за периода 01.07.2018 г. - 30.09.2020 г., отношенията между страните следва да се уреждат от предхождащата ги Наредба №81213-407/11.08.2014 г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в МВР, обн. в ДВ, бр.69 от 19.08.2014 г., отм. с ДВ, бр.40 от 02.06.2015 г., в сила от 1.04.2015 г., в чийто чл.31, ал.2 изрично е било предвидено, че: „При сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22,00 и 6,00 ч. за отчетния период се умножава по 0,143. Полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период.“ Издадените след нея и отменени от ВАС две наредби не регламентират отчитане на отработените часове нощен труд с коефициент, аналогично на чл. 31, ал. 2 от наредбата от 2014 г. Така при липса на изрична законова регламентация и при предвиденото сумирано отчитане на отработените часове, но непосочен алгоритъм за преизчисляване, следвало субсидиарно да се приложи разпоредбата на чл.9, ал.2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата.

Прилагането на НСОПЗ следвало и от принципа, че размерите на допълнителните възнаграждения не могат да бъдат по-ниски от определените в трудовото законодателство. Съгласно чл.9, ал.2 от НСОПЗ, при сумарно изчисляване на работното време, нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за дневно отчитане на работното време. Приложимият коефициент за преизчисляване на нощния труд в дневен е 1,143, получен при деление на нормалната продължителност

на дневното /8 часа/ и нощното работно време *II* часа/. Друго разбиране би поставило държавните служители в системата на МВР в неравностойно положение както спрямо останалите държавни служители, така и спрямо служителите и работниците по трудово правоотношение, които получават допълнително възнаграждение за извънреден труд.

В този смисъл било Решение № 311/08.11.2019 г. по гр. д. № 1144/2018 г. на ВКС, което е с предмет заплащане на други допълнителни възнаграждения на държавни служители в МВР, но давало принципно разрешение за субсидиарно прилагане на друг закон при липса на изрично уредено заплащане в ЗМВР; посочено е, че положителният отговор на въпроса за приложение на субсидиарни разпоредби е в съответствие с основния принцип на равенство и недопускане на дискриминация, закрепен в чл. 6 от Конституцията на РБ и чл. 14 от ЕКЗПОЧС. Следвало да намери приложение принципът за законност, уреден в разпоредбата на чл. 5 от ГПК - когато съдът констатира непълнота или неяснота на закона, следва да приложи общия им разум и да основе решението си на основните начала на правото, обичая или морала. Липсата на уредба може да бъде преодоляна по реда на чл. 46, ал. 2 ЗНА - аналогия на закона, като се приложи общата уредба на трудовите правоотношения в тази насока.

Въззивникът бил лице със статут на държавен служител - чл. 142 ал. 1 т. 1 от ЗМВР. По отношение на работното време, почивките и отпуските на държавните служители чл. 50а, ал. 2 ЗДС предвижда субсидиарно приложение на КТ относно допустимостта, продължителността, отчитането и заплащането на извънредния труд. ЗДС и ЗМВР, както и горните наредби, съдържат специални норми, уреждащи ограничен кръг специфични правоотношения, а именно тези, засягащи лицата със статут на държавни служители от структурите на МВР. Както ЗДС, така и ЗМВР могат да регламентират отношения, уредени от институтите на КТ по начин, различен от уредбата на кодекса, но не такъв, че да бъде влошено положението на лицата, спрямо които се прилагат правните разрешения, предвидени в КТ.

Определеният максимален брой часове нощен труд от 8 часа съгласно чл. 187, ал. 3, изречение последно ЗМВР не установявал нормална продължителност на нощния труд, а представлявали максималният брой часове нощен труд, допустим за полагане от служителите по ЗМВР. В чл. 187,

ал. 3 изречение последно ЗМВР /до изменението с ДВ бр. 60/07.07.2000 г./ е посочено, че при работа на смени е възможно полагането на груд и през нощта между 22, 00 и 6, 00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24- часов период. Посочената разпоредба не определяла продължителността на нощния труд по ЗМВР, която да е осем часа, а не седем часа, както е за работещите по трудово правоотношение, което да налага приложението на коефициент 1, а не на коефициент 1, 143. По-скоро нормата разрешавала полагане на нощен труд средно в размер на 8 часа за всеки 24-часов период, без да изключва приравняването му към дневния и съответно, без да изключва приложение на правилата за заплащане на извънреден труд, когато такъв е положен. От друга страна, съгласно чл. 187, ал.1 ЗМВР /до изменението с ДВ бр.60/07.07.2020 г./, нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица (така е посочено и в чл. 2 ал. 1 от трите Наредби от 2014 г., 2015 г. и 2016 г.). Тълкуването на тази разпоредба налагало аналогични правни изводи на тези по приложението на чл. 136, ал. 1 -3 КТ, според които нормалното работно време е установено за работния ден и за работната седмица, като за работния ден то е продължителността му в рамките на едно денонощие - 8 часа, а за работната седмица, която е 5-дневна - 40 часа, като продължителността на работния ден е установена с оглед на дневната, а не на нощната част от денонощието. Работното време се дели на два вида: дневно (или денно), при което трудът се полага през дейната част на денонощието, и нощно работно време, при което трудът се полага през нощната част на денонощието, което от своя страна е обусловило и отделната регламентация на нощния труд в чл. 140, ал. 1 КТ.

В писмо изх. № 94-НН-198 от 29.08.2011 г. на МТСП е посочено, че когато нормалната продължителност на работното време е 8 часа (чл. 136 КТ) и нормалната продължителност на работното време е 7 часа (чл. 140, ал. 1 КТ), отношението е 8ч/7 ч., т. е. коефициентът за превръщане на нощните часове в дневни е равен на 1, 143, като целта на този коефициент е да определи така възнаграждението на работника или служителя, че когато той работи 7 часа през нощта, да получава възнаграждение за 8 часа. Посочено е също така, че в тези случаи служителят не работи извънредно по смисъла начл. 143, ал. 1 КТ.

Сумарното изчисляване на работното време е форма на отчитане на работното време, при която установената нормална продължителност на работното време се спазва средно за определен по-продължителен период от време, който в процесния случай бил тримесечен.

От неоспореното заключение по счетоводната експертиза било видно, че с оглед броя на нощните смени, всяка от по 8 часа, след превръщането на отработените нощни часове в дневни, полученият брой часове надхвърля установеното работно време, поради което разликата се явява извънреден труд. Т.е., при съпоставката с общия брой нощни часове за периода като норма часове, разликата е извън тази норма и е извънреден труд. Поради това липсвало смесване на понятията „нощен труд“ и „извънреден труд“ от районния съд. Това разрешение важало и за периода от 10.07.2020 г., от когато е в сила изменение на ЗМВР в чл.187, до 30.09.2020 г., тъй като работното време на служителите, работещи на смени, се изчислява сумирано на тримесечен период, както е и в случая с ищеца. След като то е започнало към датата на влизане в сила на измененията в ЗМВР /10.07.2020 г./, то последните като материалноправни норми, ще намерят приложение от началото на следващия тримесечен период - от 01.10.2020 г., поради което и до 30.09.2020 г. работното време следва да се изчислява съобразно правилата, които са били в сила при започване на тримесечния период.

Горните изводи не противоречали и на Решение от 24.02.2022 г. на съда на ЕС по дело C- 262/2020, образувано по преюдициално запитване от РС-Луковит по дело със същия предмет на спора. С това решение не се отговаряло конкретно на основния спорен по настоящето дело въпрос относно приложимостта на общата правна уредба на трудовите правоотношения и в правоотношенията с държавните служители в МВР, доколкото в обхвата на компетентността на СЕС са включени общностните норми и вътрешноправните разпоредби, които съдържат такива норми, а не националното право и функцията на този съд е не да тълкува националните правни норми. Съдът на ЕС е достигнал до същите правни изводи, въз основа на които по-голяма част от българските съдилища (в това число и настоящият) до този момент са постановили решенията си, а именно: че чл.8 и чл.12,б.“а“ от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 04.11.2003 г. относно някои аспекти на организацията на работното време трябва да се тълкува в смисъл, че не налагат да се приема национална правна

уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор, като полицаите и пожарникарите, е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня, но при всички случаи в полза на тези работници трябва да има други мерки за защита, под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да позволяват да се компенсира особената тежест на полагания от тях нощен труд.

Посочено е, че Директива 2003/88/ЕО, макар да не налага да се приеме особена норма, която специфично да урежда нормалната и пределна продължителност на нощния труд, задължава държавите-членки да следят да е гарантирано спазването на принципа за защита на безопасността и здравето на работниците, като в полза на полагащите нощен труд работници да има други мерки за защита.

В т.79 от решението на СЕС е посочено, че, ако не е основана на обективен и разумен критерий, всяка разлика в третирането, която разпоредбите на националното право в областта на нощния труд въвеждат по отношение на различните категории работници, намиращи се в сходно положение, би била несъвместима с правото на съюза и би налагала в такъв случай националният съд да тълкува националното право във възможно най-голяма степен с оглед на текста и целта на съответната разпоредба на първичното право, като вземе предвид цялото вътрешно право и приложи признатите от последното тълкувателни методи, за да гарантира пълната ефективност на тази разпоредба и да достигне до разрешение, съответстващо на преследваната от нея цел.

Установено било по делото, че в ЗМВР такива мерки не са предвидени поради липсата на изрична регламентация за възможността положеният труд да бъде адекватно възмезден. Сочените от процесуалния представител на ответника "компенсационни механизми" като например това, че служителите имат 30 дни платен годишен отпуск и за всяка прослужена година получават по 1 ден допълнително включително и за приравнения трудов стаж, че получават завишено заплащане, обезщетения и т.н. не можело да се приеме, че представляват допълнителна защита или обезщетение по смисъла на Директивата и решението на СЕС по преюдициалното запитване. Тези придобивки ползвали всички служители на МВР, а не само полагащите нощен

труд, поради което на тях не може да се придава качеството на обезщетение, след като не са насочени специално към категорията служители, полагащи нощен труд, нито пък се предоставят поради и съобразно продължителността на труда им през нощта, а обхващат всички, работещи в системата на МВР.

Следователно, с оглед даденото от СЕС разрешение, нощният труд на служителите по чл.142, ал.1, т.1 от ЗМВР следвало да бъде обезщетяван, но в специалния ЗМВР и наредбите по неговото прилагане не е предвидено такова обезщетение, което да компенсира своеобразната тежест на нощния труд, нито пък има методология за изчисление на такова обезщетение, каквато е имало в отменената Наредба от 2014 г. В решението на СЕС било изложено, че липсата на механизъм в следващите наредби от 2015 и 2016 г. за преобразуване на нощните часове в дневни се обясняват със съображения от правен и икономически порядък, но подобен аргумент видимо не отразява допустимата от закона цел, годна за обоснове разглежданата в главното производство разлика в третирането на работниците от частния и от публичния сектор, в частност полицаяте и пожарникарите.

Правят възражения за прекомерност на разносните ,направени от ответника по жалбата.

В срок е постъпил писмен отговор.

Въззиваемия счита, че обжалваното решение е правилно и обосновано и молят да бъде потвърдено.

Решението било постановено при правилно тълкуване и прилагане на нормативната уредба, която урежда полагането, отчитането и заплащането на нощен труд от държавни служители, чиито служебни правоотношения са уредени от Закона за министерството на вътрешните работи.

В процесен период действали Наредба № 81213-776/29.07.2016 г., обнародвана в ДВ бр.60/02.08.2016 г., влязла в сила от деня на обнародването ѝ и действала до 10.01.2020 г., когато в ДВ бр. 3/10.01.2020 г. е обнародвана Наредба № 81213-36/07.01.2020 г. Последната отменена с Наредба № 81213-1174/21.10.2020 г., обнародвана в ДВ бр. 107/18.12.2020 г., в сила от 01.01.2021 г. От 29.07.2022 г. била в сила настоящата наредба № 81213-922/22.07.2022 г., обнародвана в ДВ бр. 60/29.07.2022 г., която урежда реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима за

дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в МВР.

Съдът правел извод, че при отчитане на положените часове нощен труд от служители на Министерството на вътрешните работи не са приложими разпоредбите на Кодекса на труда и разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата.

Излагат се доводи за неприложимост на разпоредбите на КТ.

В подкрепа на тезата, че в Министерството на вътрешните работи е налице равнопоставеност и обособеност спрямо права и задължения било решението на законодателя да обособи служителите в три групи съгласно чл. 142, ал. 1 от ЗМВР:

1. държавни служители - полицейски органи и органи по пожарна безопасност и защита на населението;
2. държавни служители;
3. лица, работещи по трудово правоотношение.

Само за една група имало изрично препращане към КТ

Считат още, че не налице поставяне в неравностойно положение на една група служители, тъй като с оглед спецификата на служебните правоотношения на държавните служители в МВР по чл. 142, ал. 1, т. 1 от ЗМВР били предвидени редица компенсаторни механизми, като допълнително възнаграждение за прослужено време (чл.178, ал.1, т.1 ЗМВР), размер на основния платен годишен отпуск (чл.189, ал.1 ЗМВР), обезщетения за неизползван платен годишен отпуск (чл.234, ал.1 ЗМВР), обезщетения за прекратяване на служебното правоотношение (чл.234, ал.1 ЗМВР), по-благоприятен режим на заплащане на извънредният труд по неговата продължителност - до 280 часа за година по чл.187, ал.5,6 и 7 ЗМВР и други. Предвидените условия за разграничение на нощен и извънреден труд в ЗМВР кореспондирали и с Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003г. относно някои аспекти на организацията на работното време, включително по въпроса за начина на компенсиране на положеният нощен труд.

Нормалната продължителност на нощния труд в МВР била регламентирана в законовата норма на чл. 187, ал. 3, изречение последно от ЗМВР. Нормата на чл. 187, ал. 3, изречение последно от ЗМВР определяла, че продължителността на нощния труд по ЗМВР е осем часа, а не седем часа,

както е за работещите по трудово правоотношение.

Нормалната продължителност на дневното работно време на държавните служители в МВР била 8 часа (чл. 187, ал.1 от ЗМВР), а положения труд през нощта - 8 часа за всеки 24-часов период. Съотношението било 8 часа : 8 часа, равно на коефициент 1, а не както е по КТ - 8 часа : 7 часа, което е равно на 1,143.

За държавните служители, чиито служебни правоотношения са уредени от ЗМВР какъвто е ищецът, когато положеният нощен труд е в рамките на 8 часова продължителност, той не се трансформира в дневен такъв, а се заплаща по смисъла на Заповед № 81213- 791/28.10.2014 г. на министъра на вътрешните работи по 0,25 лв. на час до 01.02.2020 г., съобразно заповед № 81213-156/0502.2020 г. по 1.00 лв. до 01.04.2022 г., а след тази дата съобразно МЗ № 81213-768/16.06.2022 г. в размер на 1.07 лв. за всеки отработен час нощен труд.

Не било установено на ответника да не е бил заплатен полагащ нощен труд , съответно – извънреден труд.

Заклучението на Съдебно - счетоводната експертиза било изведено от несъществуващо правно основание, като извършеното преобразуване с коефициент 1.143 не следва да бъде кредитирано.

Решението било правилно , и в частта с която е отхвърлен иска след дата 01.07.2020г. С изменението и допълнението на Закона за министерството на вътрешни', работи / изм, и доп. ДВ. бр.60 от 7 Юли 2020г./ в сила от 10.07.2020г, се потвърждавали описаните по- горе твърдения, че превръщането на нощния труд в дневен, умножен по коефициент 1.143 е не приложим за държавни служители по ЗМВР-чл, 187, ал (4) (Нова - ДВ. бр. 60 от 2020 г.)

Правят също възражение за прекомерност на възнаграждението на другата страна.

Съдът счете делото за разяснено, затова

О П Р Е Д Е Л И :

ДАВА ХОД НА УСТНИТЕ СЪСТЕЗАНИЯ

Съдът

О П Р Е Д Е Л И:

ОБЯВЯВА устните състезания за приключили.

ОБЯВИ, че ще се произнесе със съдебен акт в законния едномесечен срок - до 15.12.2023г.

Протоколът се изготви в съдебно заседание, което приключи в 10.29 часа.

Председател: _____

Секретар: _____